

fi compass
ΕΤΠΑ

προχωρώντας με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής των ΕΔΕΤ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αποτελούν ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό τρόπο επένδυσης στην εξέλιξη και ανάπτυξη ανθρώπων και επιχειρήσεων στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες της ΕΕ. Μπορούν να υποστηρίξουν ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών στόχων προκειμένου να ωφελήσουν ένα ευρύ φάσμα δικαιούχων, παρέχοντας τη δυνατότητα τα κεφάλαια να χρησιμοποιηθούν εκ νέου για περαιτέρω επενδύσεις.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το οποίο είναι ένα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, συνεισφέρει στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη καθώς και στην τόνωση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στις περιφέρειες και τις πόλεις της ΕΕ.

Για την περίοδο 2014-2020, το ΕΤΠΑ έχει συνολικό προϋπολογισμό περίπου 200 δισ. ευρώ για να στηρίξει την οικονομική ανάπτυξη, να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και να μειώσει τις περιφερειακές ανισότητες.

Η στήριξη μέσω του ΕΤΠΑ παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων και, όλο και περισσότερο, μέσω μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής.

Μέχρι το τέλος του 2013, το ΕΤΠΑ είχε δαπανήσει πάνω από 9 δισ. ευρώ σε μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής παρέχοντας δάνεια, εγγυήσεις και μετοχικά κεφάλαια σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη της ΕΕ. Πάνω από 200.000 άτομα και επιχειρήσεις είχαν λάβει στήριξη για την ανάπτυξη επιχειρήσεων, για έργα αστικής ανάπτυξης και για επενδύσεις στον τομέα της ενεργειακής αποδοτικότητας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Περίπου το 90% αυτής της στήριξης προοριζόταν για την ανάπτυξη επιχειρήσεων και ειδικότερα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

- αναμένεται να επιστραφούν
- είναι ανανεούμενα, δηλ. κεφάλαια που επιστρέφονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξανά στην ίδια περιοχή
- είναι κατάλληλα για οικονομικά βιώσιμα έργα, δηλ. για έργα που αναμένεται να δημιουργήσουν αρκετά έσοδα ή εξοικονόμηση για την επιστροφή της ληφθείσας ενίσχυσης
- έχουν σχεδιαστεί για να προσελκύουν συγχρηματοδότηση από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών επενδύσεων, για να αυξήσουν το ποσό των διαθέσιμων πόρων, ιδίως σε τομείς όπου υπάρχουν προβλήματα πρόσβασης στη χρηματοδότηση
- μπορούν να έχουν τη μορφή δανείων, εγγυήσεων ή μετοχικού κεφαλαίου
- μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη της προσφοράς συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της αγοράς
- μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά με επιχορηγήσεις, και
- δύναται να διαχειρίζονται από εθνικές ή περιφερειακές τράπεζες, διεθνείς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, από ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, και (όσον αφορά δάνεια και εγγυήσεις μόνο) από τις διαχειριστικές αρχές.

Κατά την περίοδο 2014-2020, αναγνωρίζοντας τα οφέλη των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, έχει επεκταθεί η χρήση τους σε **όλους τους θεματικούς στόχους** και αναμένεται αυτή η χρήση να ενταθεί περαιτέρω λόγω των βελτιωμένων και πιο ευέλικτων επιλογών υλοποίησης.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ μπορούν **δυναμικά να χρησιμοποιηθούν για όλες τις επενδυτικές προτεραιότητες που περιγράφονται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΤΠΑ από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες**, με την προϋπόθεση ότι θα αντιμετωπίσουν **διαπιστωμένα κενά της αγοράς**, δηλ. τομείς όπου οι τράπεζες είναι απρόθυμες να δανείσουν ή/και όπου ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι διατεθειμένος να επενδύσει (για παράδειγμα όταν η αγορά δεν παρέχει αρκετά κεφάλαια σε ΜΜΕ / νεοσύστατες επιχειρήσεις (start-ups), όπου δεν υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση για τις ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις ή όπου η χρηματοδότηση από εμπορικές τράπεζες είναι περιορισμένη ή παρέχεται με όρους που οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να ανταποκριθούν).

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν συνεπώς να συμβάλουν στην επίτευξη μιας ευρείας σειράς επενδυτικών προτεραιοτήτων του ΕΤΠΑ, όπως για παράδειγμα:

- προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων σε Έρευνα και Καινοτομία (Ε&Κ)
- επέκταση της ανάπτυξης των ευρυζωνικών υπηρεσιών και των δικτύων υψηλών ταχυτήτων και ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, και ηλεκτρονικού εμπορίου.
- στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών μοντέλων
- προαγωγή της παραγωγής και της διανομής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις, τις δημόσιες υποδομές και τις κατοικίες
- επενδύσεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- επενδύσεις στους τομείς των αποβλήτων και του νερού
- βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της αναζωογόνησης υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων
- στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, και
- υποστήριξη πολυτροπικών και φιλικών προς το περιβάλλον μεταφορών και περιφερειακής κινητικότητας.

Επιπροσθέτως, επειδή η στήριξη του ΕΤΠΑ πρέπει να επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς προτεραιότητας, οι οποίοι είναι γνωστοί ως «θεματική συγκέντρωση», η χρήση των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής αναμένεται να είναι σχετικά υψηλότερη στους τομείς της Ε&Κ, της υποστήριξης των ΜΜΕ, της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Συνεπώς, τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ μπορούν να αξιοποιηθούν για να στηρίξουν ένα ευρύ φάσμα έργων, από δημόσιες υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις έως τη στήριξη των νοικοκυριών για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους.

Μια ευρεία γκάμα μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ μπορούν δυνητικά να εφαρμοστούν:

- **Δάνεια**, τα οποία μπορούν να διατίθενται όταν δεν προσφέρονται αντίστοιχα από την αγορά (π.χ. από τράπεζες), ή μπορεί να έχουν καλύτερους όρους από τα διατιθέμενα (π.χ. με χαμηλότερα επιτόκια, μεγαλύτερες περιόδους αποπληρωμής, ή με λιγότερες εξασφαλίσεις). Για παράδειγμα, άτοκα δάνεια εκκίνησης μπορούν να προσφέρονται σε κάποια συγκεκριμένη περιφέρεια, σε επιχειρηματίες οι οποίοι θέλουν να δημιουργήσουν τις δικές τους ΜΜΕ.

- **Μικροπιστώσεις**, οι οποίες είναι μικρά δάνεια σε άτομα που συχνά αποκλείονται από την πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, παρεχόμενες για σύντομο χρονικό διάστημα δανεισμού και με χαμηλές ή καθόλου εξασφαλίσεις. Παράδειγμα θα αποτελούσε ένα «ταμείο μικροδανείων» που προσφέρει δάνεια σε μειονεκτούντα άτομα, ατομικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς, Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης και επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα μιας περιφέρειας.
- **Εγγυήσεις**, όπου παρέχεται διαβεβαίωση σε έναν δανειστή πως τα κεφάλαια θα επιστραφούν αν ο δανειολήπτης αθετήσει το χρέος του. Για παράδειγμα, αντεγγυήσεις θα μπορούσαν να παρέχονται μέσω ενός εθνικού χαρτοφυλακίου εγγυήσεων για ΜΜΕ, συμβάλλοντας στη μείωση του κόστους χρηματοδότησης των ΜΜΕ και διευκολύνοντας στην εν λόγω χώρα, την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση.
- **Μετοχικό Κεφάλαιο**, όπου κεφάλαιο επενδύεται με αντάλλαγμα την ολική ή μερική κυριότητα μιας επιχείρησης. Ο επενδυτής μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να αναλάβει μερικό έλεγχο της διαχείρισης της επιχείρησης και δύναται να μοιράζεται τα κέρδη της επιχείρησης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου ή ρίσκου και κεφάλαια εκκίνησης (κεφάλαια σποράς και κεφάλαια έναρξης επιχείρησης). Η απόδοση εξαρτάται από την ανάπτυξη και την κερδοφορία της επιχείρησης και αποκομίζεται όταν ο επενδυτής πουλήσει σε άλλον επενδυτή το μερίδιό του στην επιχείρηση («έξοδος») ή μέσω μιας δημόσιας εγγραφής. Για παράδειγμα, συγχρηματοδοτούμενα περιφερειακά ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου έχουν επενδύσει επιτυχώς σε τομείς όπως οι βιοεπιστήμες, πληροφορική / επικοινωνίες, βιομηχανία / μεταφορές, εμπόριο και ενεργειακές / περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν επίσης να προσφέρονται συνδυαστικά με επιχορηγήσεις και άλλες μορφές στήριξης. Συχνά είναι απαραίτητο να βελτιωθεί ως προαπαιτούμενο η επενδυτική ετοιμότητα για την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων. Η συμβουλευτική και άλλη υποστήριξη μπορεί να είναι επιχορηγούμενη μέσω του ΕΤΠΑ.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ μπορούν να έχουν σημαντική μακροχρόνια συνεισφορά στην ανάπτυξη της αγοράς μέσω της ενίσχυσης της προσφοράς και της στήριξης, με την ενθάρρυνση και την υποστήριξη των οικονομικά βιώσιμων έργων και δημιουργώντας νέες ευκαιρίες στην αγορά. Είναι επίσης δυνατό να δημιουργήσουν ευκαιρίες για τους επενδυτές και τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, καθώς τα έργα μπορούν να είναι πλέον πιο ελκυστικά για επενδύσεις λόγω της συμμετοχής του δημόσιου τομέα στα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής και του σχετικού επιμερισμού του κινδύνου.

Για περισσότερες πληροφορίες

Για πληροφορίες σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής και την περιφερειακή πολιτική:
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Για έναν οδηγό αναφοράς για τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής στα προγράμματα των ΕΔΕΤ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Για πληροφορίες σχετικά με την εκ των προτέρων αξιολόγηση της μεθοδολογίας των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής:

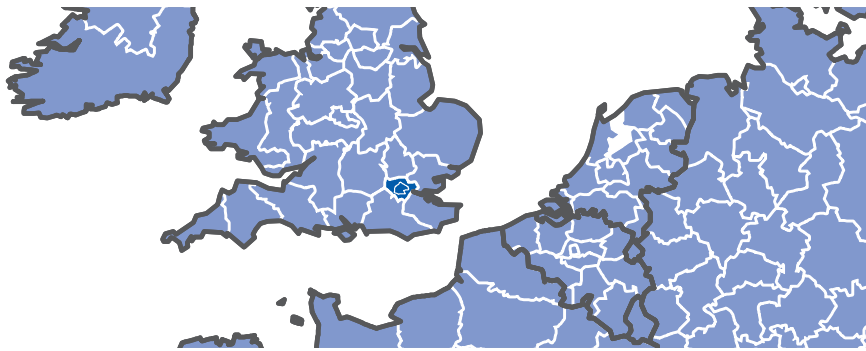
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Για την ιστοσελίδα «fi-compass», την πλατφόρμα για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ:

<http://www.fi-compass.eu/>

Για τους κανονισμούς των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων:

http://ec.europa.eu/regional_policy/el/information/legislation/regulations/

Πράσινο Ταμείο Λονδίνου (London Green Fund)

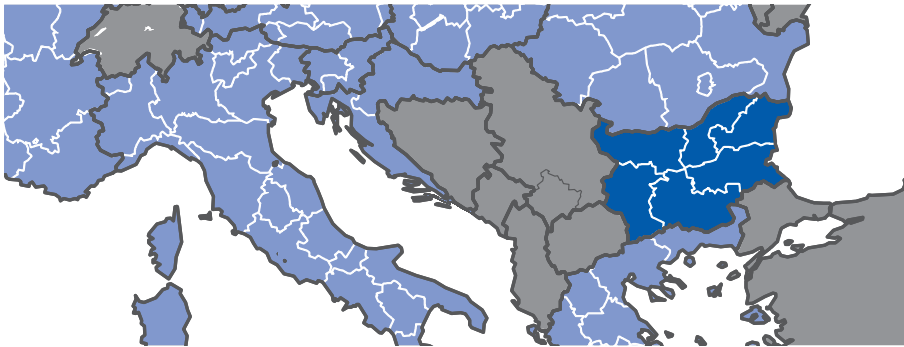
479 εκ. ευρώ
συμπ. 71 εκ. ευρώ ΕΤΠΑ
Δάνειο, Μετοχικό Κεφάλαιο,
Εγγύηση
Ενεργειακή απόδοση και
απόβλητα
Ηνωμένο Βασίλειο

... στηρίζοντας τη μετάβαση του Λονδίνου σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ...

Το Πράσινο Ταμείο του Λονδίνου (London Green Fund) στοχεύει σε επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση, τα απόβλητα και την «πράσινη» κοινωνική στέγαση. Έχει σχεδιαστεί για να αντιμετωπίσει τις ατέλειες της αγοράς που καθιστούν έργα (ή μέρος έργων) ως υψηλού ρίσκου για τον ιδιωτικό τομέα, π.χ. αβεβαιότητα ζήτησης αγοράς, νέες ή αναδυόμενες τεχνολογίες, ή έχουν ασυνήθιστα μεγάλο χρονικό διάστημα έως τη δημιουργία αποδόσεων.

Οι προβλέψεις των επιπτώσεων αναμένουν τη δημιουργία πάνω από 2.000 θέσεων εργασίας, την εξοικονόμηση 215.000 τόνων CO₂ ανά έτος, και την απόθεση 330.000 τόνων αποβλήτων ανά έτος σε χώρους υγειονομικής ταφής.

Αυτό το παράδειγμα δείχνει την ευελιξία ενός ταμείου (holding fund) στο να διευρύνει τις διαθέσιμες επιλογές, και επίσης πώς ένα μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορεί να προσελκύσει επιπλέον πόρους και να καταστήσει δυνατή μια μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

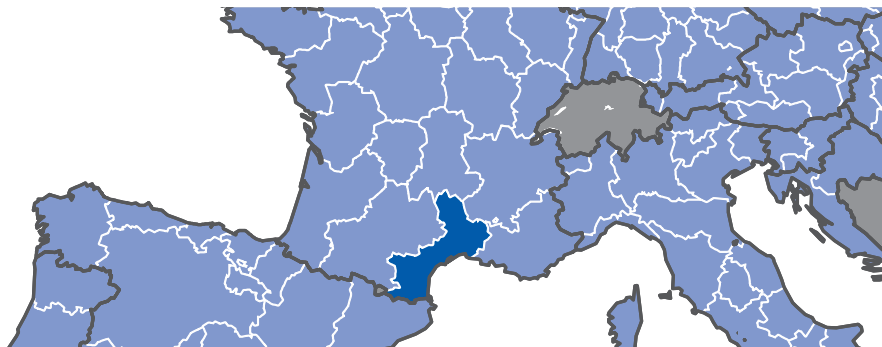
Εγγύηση Χαρτοφυλακίου για Πρώτες Καταπτώσεις (First Loss Portfolio Guarantee)

60 εκ. ευρώ
συμπ. 51 εκ. ευρώ ΕΤΠΑ
Εγγύηση
ΜΜΕ
Βουλγαρία

... αντιμετωπίζοντας το κενό στη χρηματοδότηση λόγω της έλλειψης εγγυήσεων από τις ΜΜΕ ...

Η Εγγύηση Χαρτοφυλακίου για Πρώτες Καταπτώσεις (First Loss Portfolio) στη Βουλγαρία στοχεύει στη μείωση της αποστροφής των επενδυτών αναφορικά με τον κίνδυνο της χρηματοδότησης των ΜΜΕ και των συναφών απαιτήσεων για υψηλές εξασφαλίσεις από τις τράπεζες. Η εγγύηση που παρέχεται στις τοπικές τράπεζες οδηγεί σε μείωση των επιτοκίων και σε απαίτηση χαμηλότερων εξασφαλίσεων από τις ΜΜΕ, σπάζοντας το φαύλο κύκλο «έλλειψη πιστώσεων - έλλειψη επενδύσεων - αδυναμία ανάπτυξης - καμία εμπιστοσύνη». Το ταμείο θα επιτρέψει τη δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου δανείων άνω των 300 εκατομμυρίων ευρώ. Από το 2011, έχει ωφελήσει περίπου 4.000 ΜΜΕ, σε μια αγορά όπου παραδοσιακά υπήρχε δυστοκία στη στήριξη μικρο-επιχειρήσεων, έργων υψηλού ρίσκου ή καινοτόμων λύσεων.

Αυτό το παράδειγμα αποτυπώνει το πως η χρήση μιας εγγύησης μπορεί να αυξήσει το δανεισμό από τον ιδιωτικό τομέα.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 εκ. ευρώ
συμπ. 5,5 εκ. ευρώ ΕΤΠΑ
Μετοχικό Κεφάλαιο
ΜΜΕ
Γαλλία

... ενίσχυση της καινοτομίας, της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της περιφερειακής οικονομίας ...

Το ταμείο JEREMIE Languedoc-Roussillon επενδύει ίδια μετοχικά κεφάλαια με έμφαση στις νέες εταιρείες με υψηλές προοπτικές, ιδιαίτερα στους τομείς της τεχνολογίας και της υγείας. Το ταμείο προσφέρει επίσης δάνεια και εγγυήσεις σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο ανάπτυξης. Από το 2010, 21 εταιρείες έχουν επωφεληθεί από επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, εκ των οποίων 2 έχουν ήδη κάνει το επόμενο βήμα για να αντλήσουν κεφάλαια από το χρηματιστήριο. Αυτό το παράδειγμα δείχνει ότι ένα μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορεί να προσελκύσει σημαντικές ιδιωτικές συν-επενδύσεις και να επιταχύνει την ανάπτυξη των περιφερειακών ΜΜΕ.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg